

A projekt az EB társfinanszírozásában valósul meg. A publikáció, kommunikáció kizárólag a szerző álláspontját tükrözi. Az Európai Bizottság nem vonható felelősségre azon információ tartalmáért, amelyet a tagállamokban a témában író személy/szervezet fogalmaz meg.

Co-funded by the Prevention of and Fight
against Crime Programme of the European Union

A magyar Utas-adat Információs Főosztály létrehozásának és a nemzeti PNR rendszer kialakításának előzményei:

A légi fuvarozók által eredetileg kereskedelmi célokból gyűjtött utas-nyilvántartási adatállomány (Passenger Name Record: PNR-adatok) rendészeti célú felhasználását uniós szinten már az uniós bel- és igazságügyi együttműködésre vonatkozó ún. Hágai Program is előírta. A PNR-adatok gyűjtésének célja a terrorizmus, a súlyos bűncselekmények és a szervezett bűnözés megelőzése, valamint a velük szemben folytatott küzdelem hatékonyságának növelése. A PNR-adatok szükségességét megerősítette a 2014-ben lejárt ún. Stockholmi Program is, majd újfent megerősítésre került 2014. júniusban az állam- és kormányfők által elfogadott ún. poszt-Stockholmi Stratégiai Irányzatok is. Az első kísérlet a PNR-adatokat érintő közös uniós jogi eszköz létrehozására 2007-ben indult egy kerethatározat-javaslat, majd a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése miatt félbeszakított tárgyalások a magyar elnökség idején indultak újra az Európai Bizottság által előterjesztett új irányelv-javaslat (továbbiakban: EU PNR Irányelv tervezet). Ezt az EU PNR Irányelv tervezetet a Tanács 2013. április 23-án jóváhagyta, az EP LIBE szakszervezete 2013. április 24-i ülésén azonban nem támogatta, az új EP Elnökök Értekezlete ugyanakkor 2014. szeptember 18-i ülése alkalmával a dosszié tárgyalása újakezdése mellett döntött. Az EU PNR Irányelv tervezet magyarul és angolul az alábbi linkeken érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011PC0032&qid=1417971804885&from=HU>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011PC0032&qid=1417971804885&from=HU>

Az Európai Bizottság 2012. decemberben az ún. „Bűnmegelőzés és bűnözés elleni küzdelem” egyedi program (ISEC program) keretében célzott felhívást írt ki nemzeti PNR rendszerek felállítására, melyre Magyarország Belügyminisztériuma is pályázatot nyújtott be és támogatást nyert a nemzeti PNR rendszer kialakítására, ezáltal társfinanszírozás keretében alakítja ki PNR rendszerét és hozza létre a működtetéséért felelős nemzeti Utas-adat Információs Egységét (PIU). A felhívás az alábbi linken érhető el:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/prevention-of-and-fight-against-crime/calls/call-2012/pnr-targeted-call/docs/pnr_call_for_proposals_2012_final_en.pdf

Magyarországon kívül 13 EU tagállam nyert támogatást nemzeti PNR rendszer kialakítására ISEC program keretében, melyek országonként különböző hatóságoknál kerülnek kialakításra. Az érintett tagállamokról, az elnyert összegekről, a pályázókról és kedvezményezettekről az alábbi linken érhetőek el információk:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_euop/eenne/comitologie/info/2013/D028518-01/COM-AC_DI\(2013\)D028518-01\(ANN1\)_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_euop/eenne/comitologie/info/2013/D028518-01/COM-AC_DI(2013)D028518-01(ANN1)_EN.pdf)

Az SZBKK Utas-adat Információs Főosztály (HU PIU) létrehozásának és munkájának célja:

A Támogatási Megállapodás 2013. december 5-én került aláírásra az Európai Bizottság Belügyi Főigazgatósága és Magyarország Belügyminisztériuma között, melynek értelmében **a Belügyminisztérium a koordinátor, a támogatás kedvezményezettje a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ**, azaz a magyar Utas-adat Információs Főosztály (HU PIU) itt kerül kialakításra, az alábbi címen: 1022 Budapest, Törökvész út 32-34.. A HU PIU és a PNR rendszer kialakítására elszámolható költség összege mindösszesen 5.582.970 euró, amelyből **90%-os támogatást, azaz 5.024.673 eurót a Bizottság biztosít.**

A **HU PIU célja**, hogy az utas-adatok átvételével, kezelésével és elemzésével elősegítse a terrorizmussal és a szervezett bűnözéssel összefüggő, határokon átnyúló bűncselekmények felderítését és nyomozását, illetve a nemzetbiztonságot veszélyeztető törekvések és tevékenységek elhárítását. Az SZBKK ezirányú feladatainak ellátására „a nemzeti utas-adat információs rendszer létrehozása a rendőrséget érintő és egyes további törvények módosításáról szóló 2013. évi CXCVIII. törvény” ad felhatalmazást.

A projekt hivatalosan 2014. május 1-vel indult és 2016. április 30-án zárul, azaz a HU PIU és a nemzeti PNR rendszer éles üzemi működését 2016. május 1-jén kezdi meg.

A HU PIU által átvehető és kezelhető PNR-adatok, továbbá a PNR-adatok átadásában érintettek köre

A 2013. évi CXCVIII. törvény alapján Magyarországon jelenleg PNR-adatként az alábbi utas-adatokat értelmezzük:

- a családi és utónév,
- a neme,
- a járat száma,
- a járat indulási és érkezési ideje,
- az indulási, a tranzit- és a célállomás,
- a nyilvántartási helymeghatározó kód (rekord lokátor),
- a jegykiállítás időpontja,
- az utassal együtt utazók neve és az utazók száma,
- az utas által közölt kapcsolattartási adatok, különösen az utas és a vele utazók lakó- és tartózkodási helyének címei, telefonszámaik, e-mail címeik,
- a hitelkártyával vagy bankszámlával kapcsolatos, az utazási tranzakcióhoz nem kötődő tranzakciós adatok kivételével valamennyi rendelkezésre álló fizetési vagy számlázási információ,
- a repülőjegyre vonatkozó adatok, így különösen az azt kibocsátó légitársaság neve és a repülőjegy sorszáma,
- az utazás körülményeire vonatkozó adatok, valamint
- a fentiekben felsorolt adatok módosításai.

Rövid időn belül várhatóan az alábbi utas-adatok kerülnek bele a HU PIU által átvehető és kezelhető PNR-adatok körébe pluszban:

- a foglalási név,
- az utazási iroda/utazásközvetítő neve,
- az ülőhely száma és egyéb helyinformációk,
- a poggyászra vonatkozó adatok.

A HU PIU az utas-adatokat a légitársaságoktól jogosult átvenni és kezelni, jelenleg a Schengen-külső desztinációkba induló, illetve onnan Magyarországra érkező járatokon utazó utasok tekintetében. A légitársaságok által átadandó utas-adatok köre a fentiekben felsorolt, kereskedelmi célból eddig is gyűjtött PNR-adatok közül csak azokra korlátozódik, amelyeket eddig is gyűjtött, azaz további adatkörök gyűjtésére és átadására többletkötelezettséget számukra nem állapít meg a hatályos vonatkozó magyar törvény.

Adatvédelmi kérdések

Valamennyi tagállami PIU Központnak, így az SZBKK HU PIU-nak is gondoskodnia kell arról, hogy a személyes adatok feldolgozása tekintetében minden utas ugyanolyan hozzáférési, kiigazítási, törlési és tiltási joggal, továbbá kártérítéshez és bírósági jogorvoslathoz való joggal rendelkezzen, mint amelyeket a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat 17., 18., 19. és 20. cikkeinek végrehajtására szolgáló nemzeti jogszabály alapján fogadtak el. Így a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat 17., 18., 19. és 20. cikkeit alkalmazni kell.

Tilos a PNR-adatok minden olyan feldolgozása, amely a személy faji vagy etnikai származására, vallási vagy világnézeti meggyőződésére, politikai véleményére, szakszervezeti tagságára, egészségi állapotára vagy szexuális életére vonatkozik. Amennyiben a HU PIU ilyen információt felfedő PNR-adatokat kap, azokat haladéktalanul törli.

Az érintett utasok felvilágosítását a légi járatra történő helyfoglaláskor és a jegy megvásárlásakor egyértelműen és pontosan meg kell tenni a légitársaságok és/vagy jegyértékesítők által. Ennek keretében tájékoztatást kell kapniuk arról, hogy a PNR-adatokat az SZBKK HU PIU-hoz továbbítják feldolgozás céljából, továbbá az adatmegőrzés időtartamáról, valamint arról, hogy az adatok lehetséges felhasználásának célja a határokon átnyúló terrorizmus és a szervezett bűnözés megelőzése, felderítése, nyomozása és elhárítása, valamint a nemzetbiztonságát veszélyeztető törekvések felderítése, megakadályozása. Ezenfelül, tájékoztatást kell kapni az érintett utasoknak arról, hogy lehetséges az ilyen adatok cseréje és megosztása PIU központok között, továbbá az adatvédelmi jogaikról, különösen arról, hogy panasszal fordulhatnak a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (NAIH).

